I o s i f M O L D O V A N

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Ştiinţe Politice, Relaţii Internaţionale şi Studii Europene
"Lucian Blaga" University of Sibiu, Faculty of Political Sciences, International Sciences and European Studies

Eludarea fiscalităţii prin operaţiuni *offshore*

Avoiding fiscality by offshore operations

The reduction of the financial resources, as an effect of the international economic and financial crisis and the generalized economic contraction, caused a series of debates regarding offshore transactions developed in locations recognized as fiscal paradises. There are opinions according to which fiscal paradises stand in difficulty in matters of accepting their function among the so called privileged countries. This standpoint is argued considering that lately they are confronting an unequal competition with the governments affected by the migration of the financial fluxes towards the states which hold an attractive financial system. The financial capital which flows through these types of operations and locations reaches impressive numbers which affect the global financial balance.

The process of monitoring the ones who avoid to pay taxes by resorting to this mode of fiscal expression is difficult, but it may become a easy action considering that countries regarded as fiscal paradises, such as Switzerland, Austria, Hong Kong or Singapore, have expressed their approval for relaxing the rules referring to banking confidentiality. These states gave in to the international communities' pressure and accepted the global standards regarding the transparency of the banking operations. Things are working out, however only partially considering that countries which accept these types of operations are still concerned to protect the investors' identity.

Keywords: fiscal paradises, privileged countries, investor's identity, offshore operations

Institution's address: Calea Dumbrăvii, nr. 34, Sibiu, 550025, România, tel.: +40-(269)42.21.69, fax: +40-(269)42.21.69, e-mail: *sprise@ulbsibiu.ro*

Personal e-mail: *iosif.moldovan@cjsibiu.ro*

Dimensionarea "fenomenului" paradisuri fiscale

Ca fenomen care produce efecte fiscale, operaţiunile offshore derulate prin locaţii recunoscute ca paradisuri fiscale sunt utilizate de contribuabili pentru evitarea presiunii fiscale ridicate în statul de origine, cu scopul realizării unor profituri mai mari, pentru protecţia şi consolidarea averilor, sau pentru spălarea banilor rezultaţi din operaţiuni ilegale (trafic de arme, de droguri, contrabandă, prostituţie, etc).

Motivul derulării acestui tip de operaţiuni economico-financiare este dat de:

- avantaje fiscale sigure;
- permisivitatea reglementărilor din sistemul bancar;
- absenţa controlului asupra operaţiunilor comerciale de schimb sau de transferuri financiare;
- operativitatea şi modul de comunicare performant al sistemului bancar.

Demersul de a analiza dimensiunea sumelor vehiculate prin paradisuri fiscale este dificil, în măsura în care legislaţia statelor vizate este restrictivă, iar guvernele şi instituţiile financiare implicate nu au un interes imediat în acest domeniu.

O evaluare mai veche a fenomenului aparţine companiei Merrill Lynch/Cap Gemini's care aprecia în anul 1998, că o treime din averile de peste un milion de dolari erau păstrate prin intermediul unor **operaţiuni "offshore".**

Un raport încheiat între anii 2002 şi 2003 estima sumele înregistrate în diverse paradisuri fiscale la 8.500 de miliarde de dolari. Aceeaşi companie[1] estimează o creştere a acestor sume, obţinute prin operaţiuni "offshore" cu 600 de miliarde de dolari anual.

Banca pentru Depozite Internaţionale (BDI), care înregistrează date referitoare la depuneri în numerar pentru fiecare stat, evalua că în anul 2004, au existat un total de 14.000 de miliarde de astfel de depozite, din care aproximativ 2.700 de miliarde erau păstrate în bănci din statele care permit derularea unor operaţiuni offshore. Această evaluare duce la concluzia că, la nivel mondial unul din cinci depozite este înregistrat într-un stat sau într-o jurisdicţie considerată paradis fiscal.

Carateristic pentru majoritatea statelor prin care se derulează operaţiuni offshore este faptul că acestea îşi construiesc sistemul fiscal în funcţie de rezidenţă, care ocupă un loc mai important în autorizarea activităţilor economice decât cetăţenia. Se explică astfel căeuropenii transferă resurse financiare în Elveţia pentru a minimiza

plăţile la buget sau este de notorietate exemplul unei companii americane falimentare, un fost gigant energetic, care deşi a declarat un profit de 2,3 miliarde dolari, realizat între anii 1996 şi 1999, nu a plătit niciun impozit la bugetul S.U.A. Problema a fost rezolvată printr-o reţea de 3.500 de companii dintre care 440 erau înregistrate în paradisul fiscal din Insulele Cayman.

După unele date, furnizate de organizaţia nonprofit Tax Justice Network, sunt peste 73 state sau jurisdicţii la care se recurge pentru evitarea impozitelor. Această organizaţie nonprofit este cunoscută prin faptul că militează împotriva acestor paradisuri fiscale sub motivul invocat că prin acestea creşte sărăcia la nivel mondial.

State considerate paradisuri fiscale

Volumul fluxurilor financiare derulate prin state considerate paradisuri fiscale şi numărul acestora sunt în atenţia instituţiilor internaţionale.

Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică (OECD) a întocmit o listă a paradisurilor fiscale în care sunt cuprinse:

- 46 de state considerate "insuficient de cooperante" şi care «fac eforturi insuficiente pentru aplicarea standardelor internaţionale în materie de fiscalitate». Printre aceste state se numără şi Elveţia, Luxemburg şi Austria.
- 29 de state, printre care Andorra, Anguilla, Austria, Elveţia, Malayezia, Hong Kong, Singapore, Panama, Belize, Chile, Insulele Cook, Costa-Rica, Macao, Guatemala care nu răspund niciunui standard reclamat de OECD.
- 8 state respectă un singur criteriu dintre cele solicitate, fiind vorba de Belgia, Insulele Caiman, Liechtenstein, Grenada, Insulele Marshall, Monaco şi Bahamas.

Din restul de state analizate, Antigua respectă două criterii ale organizaţiei internaţionale, urmată de Bermude (3 criterii) şi de Bahrein şi Brunei (cu câte 4 criterii respectate). În fruntea clasamentului sunt Antilele Olandeze, care respectă 6 criterii, respectiv insulele britanice Jersey şi Guernesey, care satisfac cele 10 criterii ale OECD (Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică). Această organizaţie intrnaţională are în atenţie fenomenul şi îşi propune să revizuiască anual lista, urmând ca G20 să decidă care dintre state vor rămâne consacrate ca "paradis fiscal".

Cele mai reprezentative paradisuri fiscale se găsesc în următoarele state:

Antilele Olandeze

Din anul 1940, guvernul Antilelor Olandeze a creat un climat favorabil pentru companiile „offshore". În fiecare an, aproximativ 3.600 de miliarde din banii companiilor străine circulă prin băncile din Antilele Olandeze şi din Olanda, sucursale ale celor peste 50 de bănci internaţionale printre care ABN, AMRO şi Deutsche Bank.

Hong Kong

Sistemul fiscal din acest stat nu prevede impozit pe salariu sau pentru profiturile realizate din vânzarea investiţiilor de capital şi recunoaşte deduceri la plata contribuţiilor către stat pentru persoanele fizice. Este percepută o taxă pe venit standard de 16% şi o taxă pentru corporaţii de 17,5%. Guvernul Regiunii Administrative Hong Kong s-a angajat să îmbunătăţească legislaţia fiscală încât această zonă să devină cel mai important paradis fiscal din Asia. În acest scop, autorităţile au eliminat impozitele pe proprietăţi şi pe succesiuni.

Elveţia

După datele oficiale, sistemul fiscal aplicabil companiilor străine aduce anual economiei elveţiene aproximativ 2,39 miliarde de dolari.

În general, venitul care urmează să fie taxat este egal cu de cinci ori suma plătită pentru chiria unei locuinţe. Comisia Europeană a luat atitudine împotriva regimului fiscal din acest stat motivând că scutirile de impozit acordate companiilor care-şi stabilesc cartierele centrale aici sunt de fapt ajutoare de stat ilegale care trebuie eliminate.

Liechtenstein

Din anul 1926, Liechtenstein este unul dintre cele mai „bătrâne" paradisuri fiscale din lume. Familiile regale ale Marii Britanii, Belgiei şi Luxemburgului se numără printre cei care apreciază profesionalismul şi discreţia oferite de instituţiile financiare din principat. Statul Liechtenstein este guvernat de aceeaşi familie aristocratică de 800 de ani fiind recunoscută şi apreciată calitatea deosebită a serviciilor de private banking.

Insulele Cayman

Insulele Cayman, sunt un teritoriu dependent de Marea Britanie fiind unul dintre cele mai renumite paradisuri fiscale, aici activând companii offshore apreciate la o valoare de 1,4 trilioane de euro.

Taxele sunt zero pentru companiile sau rezidenţii străini şi funcţionează reprezentanţe a 40 dintre cele mai mari bănci din lume. Paradisul fiscal de aici este catalogat ca un teritoriu necooperant în lupta împotriva spălării banilor negri, fiind cunoscut răspunsul negativ al autorităţilor de a limita confidenţialitatea informaţiilor bancare.

Singapore

Localizată strategic, Republica Singapore are reputaţia de a fi un centru financiar atractiv pentru operaţiunile „offshore". Singapore atrage capital în principal din Asia prin politicile bancare care protejează informaţiile legate de situaţia financiară a clienţilor. Legislaţia legată de confidenţialitatea informaţiilor bancare a intrat în vigoare în anul 2001 şi de atunci acest paradis fiscal este recunoscut prin strictеţea cu care este pusă în aplicare această lege. La regulile stabilite, statul Singapore nu renunţă cu toată presiunea venită din partea guvernelor străine.

Bahamas

În Bahamas nu se percep impozite pe venitul

personal şi nici pentru profiturile realizate din vânzarea investiţiilor de capital. Rezidenţii temporari însă plătesc un procent din valoarea proprietăţii deţinute. Bahamas se numără printre paradisurile fiscale care se transformă rapid în centre financiare proeminente care pot rivaliza oricând cu oraşe industriale ca Los Angeles, Chicago, Londra, Tokyo sau New York.

Isle of Man

Deşi are propriul guvern este încă dependentă de Marea Britanie. Este de mulţi ani considerată un paradis fiscal şi unul dintre cele mai sigure şi mai atractive zone pentru derularea unor operaţiuni „offshore". Atracţia este că nu se percep impozite pentru profiturile realizate din vânzarea investiţiilor de capital sau pentru transferurile de capital şi nici taxe de timbru. Se percepe TVA şi o taxă pe venit, care nu depăşesc cota de 18%. Guvernul reduce constant acest procent, ajungând până acum şi la nivelul de 10%.

Panama

Panama oferă o infrastructură financiară viguroasă, iar rezidenţii străini şi corporaţiile sunt scutiţi de impozite şi taxe. În plus, costul vieţii şi costurile administrative sunt minime. Chiar dacă statul este în plină dezvoltare, locaţia tinde să devină neîncăpătoare pentru numărul mare de străini de vârsta a treia care se stabilesc în Panama.

Gibraltar

În Gibraltar, companiile sunt scutite de plata contribuţiilor către stat atâta timp cât nu desfăşoară activităţi aici. Ele contribuie la bugetul local cu 200 de dolari anual. Se percep taxe de timbru, pentru proprietăţile deţinute şi taxe de import. Deşi Gibraltarul este practic localizat în Spania, locaţia este de fapt un paradis fiscal britanic independent.

Avantajele operaţiunilor financiare de tip offshore

Fiscalitatea scăzută şi asigurarea secretului operaţiunilor economico-financiare derulate sunt componentele de bază care se regăsesc în oferta statelor considerate paradisuri fiscale.

Faţă de prima componentă, pentru majoritatea statelor de acest tip, fiscalitatea scăzută este parte a strategiilor proprii de asigurare a resurselor financiare publice. Motivul este faptul că plătitorii autohtoni de taxe, dar şi rezidenţii străini nu plătesc impozite sau nivelul acestora este foarte redus şi beneficiază astfel indirect de pe urma acestor politici fiscale care asigură veniturile bugetare necesare.

Urmărirea unor avantaje financiare, ca rezultat al obligaţiilor fiscale achitate la un nivel redus, creează opinii diferite. Astfel unele organizaţii nonprofit consideră paradisurile fiscale adevărate refugii unde se ascund sau se spală resursele organizaţiilor teroriste şi ale traficanţilor de droguri. Susţinerea este forţată pentru că în realitate statele considerate paradisuri fiscale au un sistem legislativ strict referitor la spălarea banilor negri pentru a se asigura că instituţiile financiare care-şi au sediul acolo nu sunt folosite în scopuri ilegale. În acest sens, în paralel cu sistemul legislativ construit, există create departamente speciale care investighează orice posibilă încălcare a acestor reglementări. De asemenea, băncile prin care se derulează aşanumitele "operaţiuni offshore" au proceduri stricte de "cunoaştere a clientului" astfel încât conturile "numerotate" anonime nu mai sunt de actualitate.

Referitor la a doua componentă, secretul bancar adesea invocat, regula este că, în condiţiile în care afacerile sunt legale, secretul financiar poate fi şi este asigurat. În paradisurile fiscale este interzisă dezvăluirea oricăror aspecte ce privesc tranzacţiile financiare efectuate, iar informaţii cu privire la conturile bancare private nu se furnizează fără un ordin judecătoresc. Procedurile jurisdicţionale referitoare la aceste "operaţiuni offshore" stabilesc sancţiuni severe, amenzi sau chiar pedepse privative de libertate pentru personalul din aparatul băncilor care încalcă intimitatea deţinătorilor unor astfel de conturi.

La avantajele precizate mai sus se mai poate adăuga faptul că se contează pe siguranţa veniturilor realizate, accesul facil la depozite şi protecţia împotriva instabilităţii politice şi financiare. De regulă, paradisurile fiscale sunt asociate cu stabilitatea politică şi financiară. Stabilitatea multora dintre paradisurile fiscale - precum Monaco, Liechtenstein, Bermude sau Andorra - este dată de asocierea acestora cu economii puternice, ca Statele Unite sau Franţa. Altele, deşi independente, sunt de asemenea stabile. Este cazul Elveţiei sau cel al Luxemburgului.

Un aspect esenţial, deloc de neglijat, care trebuie luat în considerare în acest context este faptul că proprietarul unei astfel de firme are avantajul că poate rămâne anonim, practic nu se supune controlului statului român.

Un inventar al avantajelor oferite de statele şi jurisdicţiile considerate paradisuri fiscale este următorul:

- fiscalitatea scăzută;
- confidenţialitate şi anonimat;
- evitarea controalelor de orice fel;
- operaţii derulate într-un sistem politic şi economic stabil;
- servicii furnizate de un sistem bancar bine dezvoltat;
- posibilitatea diversificării obiectului de activitate fără restricţie;
- credibilitate în faţa partenerilor de afaceri şi a băncilor.

Tehnica operaţiunilor offshore

Costurile pentru înregistrarea unei companii offshore sunt modice (2.000 şi 3.000 de euro), comparativ cu efectul fiscal rezultat în condiţiile în care presiunea fiscală este ridicată în statele de origine unde

se realizează efectiv veniturile.

Cea mai simplă şi cea mai la îndemână opţiune este înfiinţarea unei companii offshore[2i], într-un stat unde fiscalitatea este foarte scăzută.

Pentru oamenii de afaceri români, cele mai bune variante sunt**:**

Delaware (SUA) unde impozitul pe profit este 0%,

Marea Britanie

Impozitul pe profit se situează între 10 şi 30%

Capital social standard – 1.000 lire sterline

Impozitul poate coborî până la 1-2% pe cifra de afaceri pentru comerţul cu bunuri

Holdingul înregistrat în Marea Britanie poate distribui dividende unei companii-mamă, înfiinţată într-un paradis fiscal din Caraibe sau Pacific, unde taxarea este zero

Elveţia

În anumite cantoane companiile sunt scutite aproape integral de impozit pe profit

Elveţia are tratat de evitare a dublei impuneri cu România

Capitalul social al unei companii cu răspundere limitată este de 20.000 franci elveţieni (12.650 euro)

Malta

Companiile care nu au acţionari rezidenţi au rata de impunere de 4,17%

Holdingurile au rata de impunere 0%

Capitalul social este de 1.500 dolari (980 euro)

Proprietarii sunt anonimi; înmatricularea se face prin intermediul unei companii împuternicite

Cipru

Impozitul pe profit este de 10%

Firmele care nu au directori rezidenţi şi nu realizează venituri în Cipru sunt scutite de impozit

Capital social – 1.000 lire cipriote (1.640 euro)

Jumătate din profiturile obţinute de o companie rezidentă în Cipru din dobânzi sunt scutite de plata impozitului pe societate

În Cipru, impozitul pe profit este de 10%, în timp ce la noi acesta este de 16%. În Malta, deşi cota de impozit ajunge la 35%, companiile care au acţionari nerezidenţi, au o rată de impunere efectivă de doar 4,17%.

Procedura derulării unor operaţiuni offshore este relativ simplă. Profitul obţinut într-o firmă din România este transferat în contul companiilor offshore, unde este impozitat cu o sumă modică prin intermediul unor documente incluse nejustificat în mecanismul de decontare.

Practic, profitul obţinut din activităţi desfăşurate în România, care se încadrează la cota de 16% de impozit, se taxează în statul unde este înregistrată compania care derulează operaţiuni offshore şi unde se aplică un impozit mai scăzut. Când se doreşte înfiinţarea unei astfel de firme trebuie verificată existenţa unui tratat de evitare a dublei impuneri între România şi statul unde urmează să fie înregistrată viitoarea companie.

Dacă acest tratat nu există, riscul este ca după ce s-au plătit taxele (modice) în ţările considerate paradisuri fiscale, să fie nevoie să se plătească obligaţiile bugetare recalculte la nivelul celor din statul de origine. Un astfel de tratat dă ocazia firmei înregistrate în ţară să obţină venituri din operaţiuni de comerţ făcute în cealaltă ţară, să plătească doar o singură dată impozitele, de regulă în statul cu fiscalitate mai scăzută. Dintre statele cu care România are acorduri de evitare a dublei impuneri cele mai convenabile sunt Cipru, Malta, Marea Britanie şi SUA.

Companiile offshore sunt înfiinţate, în principal, pentru a desfăşura activităţi din domeniul comerţului exterior, pentru investiţii diverse sau pentru a finanţa subsidiarele localizate în state cu nivel de fiscalitate ridicat.

Profituri nete mai mari

Cea mai simplă variantă de evitare a plăţii impozitului pe profit este intermedierea exportului sau a importului de mărfuri. De exemplu, o firmă din România care exportă în Germania, dacă exportul s-ar face direct către firma germană, la profitul brut obţinut în ţara noastră din această tranzacţie s-ar plăti impozit pe profit de 16%.

În cazul în care în afacere intră o companie offshore, controlată de către exportatorul român, impozitul pe profit ar fi aproape zero. Exportatorul vinde companiei offshore la un preţ diminuat, după care intermediarul înregistrat într-un paradis fiscal revinde importatorului din Germania la preţul care include şi profitul real. Astfel compania offshore, înregistrată într-un paradis fiscal, este impozitată cu o cotă redusă sau deloc. Câştigul exportatorului român, prin această includere a unui intermediar offshore este semnificativ majorat .

În cele mai multe cazuri, astfel de transferuri se fac în baza unor contracte formale, de prestări servicii, fiind aproape imposibil pentru instituţiile de control să dovedească faptul că respectivele servicii nu au fost prestate.

Pentru înfiinţarea unei companii offshore nu este nevoie de deplasarea la faţa locului. Operaţiunea de înregistrare poate fi făcută de una dintre firmele de consultanţă prezente pe piaţa românească (Consulco, Laveco, PK Management etc), iar tarifele sunt cuprinse între 2.000 şi 3.000 de euro. Termenul de înregistrare este de câteva săptămâni, însă operaţiunea se poate scurta până la două zile, dar în situaţia asta nu există posibilitatea alegerii unui nume. Pentru tarife care ajung la 5.000-7.000 de euro, acţionarul este ascuns în spatele unui paravan, adică un proprietar nominal. În acelaşi tarif intră şi numirea unor bordului directorilor.

Poziţia UE faţă de paradisurile fiscale

La nivelul Uniunii Europene s-a luat atitudine faţă de paradisurile fiscale din Liechtenstein, Elveţia, Monaco şi Andorra, motivat de faptul că sumele care se pierd prin acest tip de "evaziune" la bugetul statelor membre şi al Uniunii Europene capătă dimensiuni îngrijorătoare.

Ministrul de finanţe al Germaniei, de exemplu, susţine că acest tip de evaziune costă acest stat

aproximativ 30 de miliarde de euro anual. Marea Britanie pierde o sumă similară, iar Uniunea Europeană pierde aproximativ 100 de miliarde de euro ca urmare a derulării unor astfel de operaţiuni. Neîncasarea acestor sume importante a determinat cel mai important comandament al UE pe probleme de economie şi finanţe să construiască o strategie care să ţină sub control fenomenul[3].

Comisia Europeană, la cererea statelor membre, doreşte o evaluare a efectelor directivei emise în domeniu încă din anul 2005[4], care este considerată insuficientă şi intenţionează să facă "propuneri legislative concrete pentru a o amenda"[5].

Calendarul acţiunilor a fost accelerat la cererea Germaniei, după ce operaţiunile"offshore" derulate prin statul Liechtenstein au devenit cunoscute, în contextul relansării dezbaterilor privind imunitatea paradisului fiscal şi păstrarea secretului bancar în anumite state.

Opiniile specialiştilor în fiscalitate sunt pesimiste în legătură cu perspectivele de reuşită ale acestei noi abordări[6]. Directiva în discuţie, adoptată în anul 2005 după 14 ani de discuţii intense şi care prevedea schimbul de informaţii între state în privinţa veniturilor din depozitele bancare obţinute de nerezidenţi se dovedeşte a fi limitată şi dificil de impus. Astfel, reglementarea care prevede schimbul de informaţii între state în privinţa veniturilor din depozitele bancare obţinute de nerezidenţi s-a lovit de rezistenţa statelor comunitare ce au reglementat secretul bancar, respectiv Belgia, Luxemburg şi Austria, precum şi paradisuri fiscale din afara UE, precum Elveţia, San Marino, Monaco, Andorra, Liechtenstein şi alte teritorii asociate. Aceste state au obţinut dreptul de a nu se supune directivei.

Statele menţionate mai sus impozitează dobânzile obţinute de nerezidenţi la depozitele bancare şi transferă 75% din suma obţinută în statul de origine, dar cuantumul acestor sume nu poate fi controlat.

Directiva mai are lacune şi pentru că nu include toate produsele de economisire, fiind excluse, spre exemplu, dividendele din acţiuni şi se limitează la plasamentele persoanelor fizice.

Poziţia OCDE faţă de paradisurile fiscale

Iniţiativele OCDE şi acordurile la care s-a ajuns în ultima perioadă ar putea genera o schimbare de atitudine legată de transpareţa operaţiunilor derulate prin locaţii considerate paradisuri fiscale. În condiţiile în care guvernele străine care vor dori să afle mai multe informaţii referitoare la clienţii băncilor aflate în jurisdicţii considerate paradisuri fiscale trebuie să facă dovada suspiciunilor lor, iar în situaţia în care dovezile sunt foarte greu de obţinut multe dintre demersuri ar putea ramâne fără răspuns.

OCDE ia în considerare pe lîngă aspectele analizate faptul că impacult în ceea ce priveşte evaziunea fiscală prin intermediul paradisurilor fiscale este mare şi asupra ţărilor emergente, care nu deţin instrumentele necesare pentru a forţa un schimb de informaţii. Mai mult, bancheri şi avocaţi din centrele financiare afectate de deciziile privind alinierea la standardele internaţionale de transparenţă pun accentul asupra limitelor implicate de aceste acorduri. Ei văd aceste decizii ca pe un compromis între necesitatea cooperării cu guvernele străine şi încercarea de menţinere a secretului bancar.

Se cuvine a fi menţionat şi în acest cadru faptul că, locaţiile considerate paradisuri fiscale au un sistem de control monetar dublu care distinge atât între rezidenţi şi non-rezidenţi, cât şi între monedele locale şi monedele străine. Rezidenţii sunt, de obicei, subiectul controalelor monetare, iar non-rezidenţii nu. De asemenea, paradisurile fiscale au monede foarte uşor convertibile în dolari, euro sau lire sterline.

Dacă marile corporaţii beneficiază de pe urma instituirii de centre offshore, persoanele fizice obţin avantaje prin intermediul băncilor care derulează operaţiuni offshore.

Răspunzând presiunilor constante privind transparenţa, venite din partea OCDE, mai multe paradisuri fiscale au renunţat la operaţiunile care le confereau acest statut în anii '90. De altfel, această organizaţie internaţională a stabilit anumite **criterii de încadrare în categoria paradisurilor fiscale.**

După metodologia agreată de către OCDE, un stat trebuie să îndeplinească patru criterii pentru a fi încadrat în categoria paradisurilor fiscale.

Aceste criterii sunt:

- **nivelul scăzut al impozitelor percepute, în unele cazuri zero;**
- **lipsa transparenţei operaţiunilor bancare;**
- **existenţa unor reglementări care împiedică schimbul de informaţii referitoare la impozite între guverne;**
- **inexistenţa unor condiţii pentru ca activităţile economice întreprinse de companii să fie unele substanţiale.**

Dacă primul criteriu este rezultatul politicilor fiscale specifice statelor şi ţine de sistemul intern de guvernare, ultimul criteriu scoate în evidenţă intenţia unor state de a atrage investiţii doar pe baza oportunităţilor oferite de nivelul de impozitare prin aşa-numitele centre offshore în absenţa unor alte avantaje economice care pot fi oferite pentru atragerea investiţiilor străine directe.

Din punct de vedere istoric, în perioada dintre cele două războaie mondiale paradisurile fiscale erau asociate cu deţinători importanţi de capital care erau atraşi de nivelul redus al fiscalităţii. După anii '50 paradisurile fiscale au început să atragă companiile care căutau soluţii să-si reducă sumele destinate plăţii impozitelor. Aspectul pozitiv este faptul că, în acest fel, se asigură sursele financiare necesare finanţării expansiunii economice a corporaţiilor.

Reacţii generate de criza economico-financiară care vizează paradisurile fiscale

Efectele crizei economico-financiare internaţionale au schimbat atitudinea statelor faţă de locaţiile considerate paradisuri fiscale. Astfel, administraţia americană a adoptat o atitudine fermă faţă de mediul de afaceri după ce a anunţat o serie de măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale atât la nivelul companiilor, prin crearea de centre offshore, cât şi de persoanele fizice.

Măsurile anunţate se referă:

- renuntarea la unele reglementări care permiteau companiilor să nu plătească impozite prin transferarea profiturilor către subsidiarele aflate în state considerate paradisuri fiscale,
- renuntarea la deducerea impozitului pentru companiile americane care obţin profit în ţări cu un nivel redus al fiscalităţii,
- anularea scutiri de impozit pe profitul reinvestit în subsidiarele străine a corporaţiilor americane,
- creşterea transparenţei privind situaţia depozitelor bancare deţinute de cetăţenii americani în regiuni considerate paradisuri fiscale.

Planul administraţiei americane este preconizat că va genera o creştere a veniturilor bugetare cu 210 mld. dolari în urmatorul deceniu şi va facilita crearea de locuri de muncă pe piaţa americană.

Reacţiile din partea mediului de afaceri nu au întîrziat să apară. Pe bună dreptate, corporaţiile americane critică programul federal, considerând că noile reglementări vor crea un dezavantaj major în competiţia cu mediul extern. Firmele americane vor fi dezavantajate în această competiţie şi îşi vor reduce ritmul de creştere, iarcompetitivitatea şi numărul locurilor de muncă se vor reduce.

Este relevant pentru susţinerea măsurilor anunţate exemplul Insulelor Cayman unde într-o singură clădire îşi au sediul 18.000 de companii americane care derulează operaţiuni de acest gen.

CONCLUZII

Este recunoscut faptul că unele lucruri, printre care şi impozitele nu pot fi evitate. Aceasta nu înseamnă că plătitorii de impozite nu au dreptul să caute modalităţi, de multe ori legale, să plătească la bugete impozite la un nivel cît mai redus. Este justificată reacţia motivat de faptul că în general nu deranjează numărul şi nivelul impozitelor ci mai degrabă modul defectuos în care aceste sume se cheltuiesc.

În fond, discutăm de o piaţă globală, iar în lume există aproximativ 73 de state interesate să-i primească pe cei dornici să plătească impozite cît mai reduse sau deloc. În realitate nu există însă niciun paradis fiscal care să-i mulţumească pe toţi. Unele zone s-au specializat pe activităţile bancare, altele servesc interesele multinaţionalelor, în timp ce celelalte adună sub umbrela lor protectoare bogaţii lumii. Ceea ce este comun în această lume a finanţelor vehiculate prin operaţiuni de tipul "offshore", statele sau jurisdicţiile cu o legislaţie fiscală fie fără impozite, fie cu impozite foarte scăzute rămîn atractive pentru deţinătorii de capital.

O nouă atitudine în raport cu problematica vastă legată de fenomenul studiat a fost generată de efectele crizei economico-financiare cel puţin în SUA. La nivelul OCDE problema este mai veche şi reclamă soluţionare. Dar trebuie luat în considerare faptul că, o alternativă simplă pentru a echilibra deficitele bugetare este reducerea evaziunii fiscale care atinge cote ridicate în majoritatea statelor afectate de criză[7].

Ce trebuie reţinut este faptul că, angajamentul în sensul clarificării impozitării veniturilor realizate prin operaţiuni offshore poate găsi rezolvare numai prin efortul comun al statelor, în primul rând al celor dezvoltate şi al organismelor internaţionale intersate direct. Vor trebui aplicate măsuri de contracarare a fenomenului pe seama unor state mici care nu sunt interesate să-şi susţină programe proprii de dezvoltare şi vor avea nevoie de sprijin financiar internaţional, în detrimentul altor state. Rezistenţa va veni din partea marilor corporaţii care vor recurge la alte modalităţi de diminuare a impozitelor.

Note:

1. Merrill Lynch.
2. Companiile offshore sunt firme înregistrate în state sau jurisdicţii unde sistemul fiscal nu prevede perceperea de impozite sau impozitele sunt foarte scăzute. Aceste socitatăţi nu desfăşoară activităţi pe teritoriul unde sunt înregistrate fiind considerate paradisuri fiscale, iar din punct de vedere juridic sunt considerate societăţi străine.
3. *The Independent* (aprilie 2009)
4. comisarul european pentru impozitare si uniune vamala, Laszlo Kovacs
5. Idem.
6. *The Independent*.
7. Grecia, de exemplu, ar putea colecta mai mulţi bani la buget dacă ar reuşi să reducă o parte din economia subterană, care a reprezentat în anul 2007 circa 25% din Produsul Intern Brut, potrivit lui Friedrich Schneider, profesor la Universitatea Johannes Kepler din Linz, Austria.

Bibliography:

- Duverger M. – *Finances publiques/Public Finance*, Edit. Presse Universitaire de France Paris 1978.
- Moşteanu T – *Finanţe publice/ Public Finance*, Ed. Universitară Bucureşti Ediţia a III-a 2008.
- Văcărel I. - *Finanţele publice, Ediţia a VI-a – revizuită şi adăugită/ Public Finance, the VIth Editon – revised and added*, Editura Didactică şi Pedagogică R.A. Bucureşti, 2007.